

Od mestnih držav do prvih imperijev. Stari Grki

Suzana Rauter

Načrt pisnega preizkusa

Minimalna raven znanja (50 % nalog na minimalni ravni = 40 % znanja in razumevanja, 10 % dela z zg. viri)	Število nalog na minimalni ravni: 7 nalog v celoti in 3 naloge delno	Število točk za naloge na minimalni ravni: 20 t (50 %)	Dosežejo jo dijaki in dijakinje za oceno 2.
Temeljna raven znanja (30 % nalog na temeljni ravni = 20 % znanja in razumevanja, 10 % dela z zg. viri)	Število nalog na temeljni ravni: 2 nalogi v celoti in 5 nalog delno	Število točk za naloge na temeljni ravni: 12 t (30 %)	Dosežejo jo dijaki in dijakinje za oceni 3 ali 4.
Višja raven znanja (20 % nalog na višji ravni = 10 % znanja in razumevanja, 10 % dela z zg. viri)	Število nalog na višji ravni: 3 naloge delno	Število točk za naloge na višji ravni: 8 t (20 %)	Dosežejo jo dijaki in dijakinje za oceni 4 ali 5.

Meja med ocenami

Ocena	Število točk	Odstotki
Odlično	36-40	Nad 90-100 %
Prav dobro	32-35	Nad 80-90 %
Dobro	26-31	Nad 65-80 %
Zadostno	20-25	Od 50 do 65 %
Nezadostno	Do 19	Do 50 %

Pričakovani dosežki/rezultati dijakov/dijakinj v pisnem preizkusu

Splošni:

Učenci:

- sklepajo o naravnih in gospodarskih temeljih življenja;
- analizirajo okoliščine in vzroke družbenega in političnega organiziranja prvih človeških družb;
- primerjajo oblike državnih organizacij in oblik vladanja v starem veku;
- primerjajo načine urejanja odnosov med državami, med vladarji in vladajočimi na eni strani in med ljudstvom na drugi strani;
- umestijo ključne dogodke, pojave in procese v ustrezen zgodovinski čas in prostor;
- učijo se brati zgodovinske zemljevide, analizirajo simbole v legendah zemljevidov in na zemljevidih;

- umestijo zgodovinske dogodke, pojave in procese v ustrezen zgodovinski čas s pomočjo obstoječih zgodovinskih trakov ali pa jih izdelajo sami;
- razvijajo spretnosti zbiranja in izbiranja ter kritične presoje vrednosti in uporabnosti informacij iz izbranih zgodovinskih virov in literature;
- oblikujejo samostojne sklepe, mnenja in stališča;
- izkažejo sposobnost različnih oblik komunikacije;
- izkažejo socialne spretnosti pri različnih vrstah sodelovalnega učenja.

Podrobni:

Učenci:

- ob zemljevidu naštejejo kulturne centre bronaste dobe v Egejskem prostoru in primerjajo življenje različnih družbenih slojev;
- ob slikovnem gradivu opišejo njihove največje kulturne dosežke;
- analizirajo zemljevide in pojasnijo čas in prostor naselitve grških plemen na jug Balkanskega polotoka, na Egejsko otočje in obale Male Azije;
- poznajo vsebino Iliade in Odiseje;
- pojasnijo pojme, povezane z rodovno družbo;
- navedejo in pojasnijo povezovalne prvine med Grki, značilnosti mestnih držav;
- poznajo razloge za avtarkijo, avtonomijo in elevterijo polis;
- pojasnijo značilnosti različnih oblik vladavine, ki se uveljavijo v grškem prostoru;
- navedejo in pojasnijo razloge za izseljevanje, analizirajo zemljevid in ugotovijo območja intenzivnega naseljevanja; ovrednotijo pomen grške kolonizacije za gospodarski, kulturni in politični razvoj polis;
- ob zemljevidu ugotovijo naravne danosti Sparte;
- poznajo politično ureditev v Sparti, opišejo življenje posameznih družbenih slojev, pojasnijo posebnosti spartanske vzgoje;
- ob zemljevidu pojasnijo naravne možnosti za razvoj Aten;
- pojasnijo spreminjanje atenske gospodarske, socialne in politične podobe;
- ob besedilu ovrednotijo pomen Solonovih reform pri reševanju gospodarske in politične krize, razložijo razvoj atenske ustavne ureditve; primerjajo značilnosti Aten in Sparte;
- opišejo potek grško-perzijskih vojn in pojasnijo družbene spremembe v tem času;
- označijo pomen vojaških zvez, poznajo potek vojskovanja in posledice peloponeške vojne.

Naloge, njihova zahtevnost, rešitve in kriteriji za ocenjevanje so razdelani v priloženem testu.

Analiza pisnega preizkusa

1. Glede na indeks težavnosti

Zaporedna številka naloge	Indeks težavnosti
1	64 %
2	75 %
3	92 %
4	92 %
5	65 %
6	75 %
7	90 %
8	56 %
9	75 %
10	100 %
11	64 %
12	93 %
13	56 %
14	87 %

2. Analiza odgovorov

Vsebina, ki sem jo preverjala pri tem testu, ni preobsežna, zato sem pričakovala dobre rezultate.

Pri prvi nalogi je bilo pričakovano, da bodo poznali vsaj tri od štirih žarišč. Ker sem pri pouku uporabila enak zemljevid, kot je bil pri testu, so tisti dijaki, ki imajo urejene zapiške, območje Kikladov znali poimenovati, preostali, ki se učijo sami iz učbenika, pa tega podatka v učbeniku nimajo, zato so izgubili točko. Točko sem odbila tudi v primeru, če je bilo vse napisano z malo začetnico.

Druga naloga je bila težavna, vendar so večino slikic smiselno uporabili in tako prejeli kar veliko število točk.

Vsi dijaki so v povprečju zelo dobro reševali naloge z minimalno zahtevnostjo, razen pri časovni umestitvi je bilo nekaj težav. Povezovanje in analiza pisnih virov jim nista povzročala preglavic.

Teže se dijaki znajdejo med slikovnim gradivom (naloga 13), čeprav so oba objekta spoznali pri zgodovini in pri umetnosti, pa ju vseeno niso znali poimenovati.

Najslabše so dijaki reševali nalogo 11, ki je imela bolj kompleksna navodila. Težave so bile zaradi nerazumevanja prvega dela navodil pri iskanju razlik. Našli so veliko različnih razlik, žal pa je bilo v navodilih zahtevano, da morajo poiskati ali gospodarske ali pa politične (odvisno od skupine).

Dijaki so pri nalogi pokazali v povprečju visok nivo znanja. Negativno ocenjenega dijaka ni bilo, veliko je bilo odličnih in prav dobrih ocen. Z znanjem dijakov sem zadovoljna.

Refleksija

Pri pisnem preizkusu, ki sem ga pripravljala po navodilih razvojne skupine, sem skušala z drugačnim pristopom preoblikovati enega od testov, ki sem jih v preteklosti uporabila v razredu. Ohranila sem shemo, ki sem si jo za razdelitev točk pripravila za svoj prvi primer. Odločila sem se, da bom že pripravljene naloge vstavila v shemo. Naloge so imele več zahtev, zato so se mi ravni zahtevnosti prepletale. Pri analizi vprašanj sem ugotovila, da ima test povsem dovolj nalog na minimalni ravni, in da je tudi razmerje med znanjem in razumevanjem ter delom z viri ustrezno. Drugače je bilo z nalogami za drugo polovico točk. Potrebno jih je bilo nekoliko preoblikovati. Pisna naloga je imela preveč nalog na višji ravni zahtevnosti, kjer so bila tudi moja pričakovanja pri delu z viri previsoka, zato sem vprašanja malo poenostavila in s tem prišla do nalog na temeljni ravni. Tak pristop pri sestavljanju testov se mi zdi zelo uporaben, saj šele, ko natančno razčleniš, kakšna je raven zahtevnosti nalog, koliko virov je priporočljivo uporabiti, kako raznolike so naloge, lahko potem računaš na dobro reševanje dijakov in njihov pozitiven odnos do zgodovine.

Pisni preizkus znanja

Od mestnih držav do prvih imperijev. Stari Grki

Suzana Rauter

1. Grčija predstavlja zibelko Evropske kulture. Poimenuj kulturna žarišča egejskega sveta v bronasti dobi. 4 t/

Slika 1: Zemljevid Grčije (avtorica: Špela Torič)

2. Predstavi najjužnejše od poimenovanih žarišč. Pri predstavitvi smiselno uporabi vse slikovno gradivo.¹ 5 t/

a)

b)

c)

d)

e)

3. Med navedenimi trditvami izberi pravilne. 2 t/

- a) Kretsko kulturo imenujemo tudi minojska.
- b) Na Kreti so našli zapise v linearni B-pisavi.
- c) Enako pisavo kot na Kreti so uporabljali tudi v Mikenah.
- d) Kreto je odkopal Arthur Evans.

¹ Viri slikovnega gradiva:

- a) http://en.wikipedia.org/wiki/Knossos#mediaviewer/File:Knossos_-_North_Portico_02.jpg (dostop: 30. 8. 2014).
- b) <http://en.wikipedia.org/wiki/Theseus#mediaviewer/File:Minotaur.jpg> (dostop: 30. 8. 2014).
- c) http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Aegean_frescos#mediaviewer/File:Dauphins_de_knossos.jpg (dostop: 30. 8. 2014).
- d) http://en.wikipedia.org/wiki/Snake_Goddess#mediaviewer/File:Museu_arqueologic_de_Creta24.jpg (dostop: 30. 8. 2014).
- e) http://en.wikipedia.org/wiki/Linear_A#mediaviewer/File:Linear_A_cup.png (dostop: 30. 8. 2014).

4. V temnem obdobju so v grškem prostoru potekale velike selitve. Poimenuj grški plemeni, ki sta naselili območje, označeno s številka 1 in 2. 2 t/

Slika 2: Zemljevid Grčije (avtorica: Špela Torič)

5. Za katera stoletja uporabljamo poimenovanje »temno obdobje«. 1 t/

6. Na nastanek polis so vplivali zgledi iz Male Azije in Mezopotamije, kjer so že obstajale mestne državice. Za Grke je bilo značilno, da so si polis prizadevale za avtonomijo, elevterijo in avtarkijo. Pojasni pomen posameznih pojmov. 3 t/

Avtonomija = -----

Elevterija = -----

Avtarkija = -----

7. Najdi ustrezne povezave. 3 t/

Kraljevina Vladavina peščice bogatašev ali bogatih družin.

Oligarhija Meščanom je zagotavljala enake možnosti na vseh področjih.

Tiranija Oblika vladavine, ki se je v manj razvitih predelih ohranila najdlje.

Demokracija Oblika vladavine, proti kateri so se v Atenah borili z ostrakizmom.

8. Kaj je velika kolonizacija? Kdaj se je odvijala? V **zemljevid vriši dve območji** najbolj intenzivne kolonizacije. 3 t/

Slika 3: Zemljevid velike kolonializacije (avtorica: Špela Torič)

9. Kakšna politična ureditev se je uveljavila v Atenah v Periklejevem času? **Kdo je sodeloval v političnem življenju** in **kako so zbirali primerne kandidate za posamezne politične funkcije?** 4 t/

10. Pomembna polis je bila tudi Sparta. Njena posebnost je tudi vzgoja. Iz spodnjega besedila izpiši tri značajske lastnosti, ki so jih v Sparti posebej cenili.

1 t/

Dojilje so vzgajale dojenčke tako, da pri jedi niso bili izbirčni, da se niso bali teme, da se niso bali samote, da so se osvobodili zaničevane slabovoljnosti in jokavosti. /.../ Spartanskih dečkov pa Likurg ni dajal v roke kupljenih ali najetih pedagogov, niti ni smel nihče obdržati svojega sina in ga vzgajati po svoje, temveč je vse, takoj ko so dopolnili sedem let, vzel k sebi in jih razdelil v horde, v katerih so skupaj rasli, bili deležni enake vzgoje in se navajali biti vedno skupaj: tako pri igri kot pri resnih zaposlitvah. Za vodjo horde so izbrali tistega, ki se je izkazal z modrostjo in borbenim pogumom. Drugi so se zgledovali po njem, ga ubogali, podrejali so se njegovim kaznim, tako da je bilo bistvo vzgoje vaja v poslušnosti...Vsa nadaljnja vzgoja je težila k temu, da so bili brezpogojno pokorni, da so prenašali napor in se učili zmagovati v borbi.

(Vir: Brodnik, V. et al. (2003). Zgodovina 1. Ljubljana: DZS, str. 97.)

11. Med Atenami in Sparto se je stopnjevalo nasprotovanje, ki je privedlo tudi do vojne med obema polis. **Navedi razliko med vodilnima grškima polis glede gospodarstva. Poimenuj politično-vojaški povezavi, ki sta jima načelovali. V katerem stoletju se je začela vojna med tema dvema polis? Kakšne posledice je imela vojna?** 4 t/

12. Kljub politični razdrobljenosti grškega sveta je bila med Grki zelo močna zavest o skupni pripadnosti. Med elementi, ki so vplivali na pripadnost enotnemu grškemu svetu, so tudi olimpijske igre. Obkroži tri črke pred pravilnimi trditvami, povezanimi z olimpijskimi igrami.

3 t/

- A Olimpijske igre so bile samo športna prireditve, ki je povezovala Grke.
- B Olimpijske igre so potekale od leta 776 pr. Kr. v Olimpiji na Peloponezu.
- C Zmagovalce so ob Zevsovem templju okronali z oljčnimi vejicami.
- D Olimpijske igre so bile posvečene Zevsu, prve pa naj bi po legendi pripravil junak Herakles.
- E Tekmovalci so se pomerili v maratonskem teku.
- F Na igrah so lahko sodelovali samo Grki, doma na Peloponezu.

13. Pravilno poimenuj obe najbolj znani svetišči na atenski akropoli.²

2 t/

14. Grki so razvijali tudi znanosti: matematiko, astronomijo, zgodovino, geografijo, filozofijo in medicino. Glede na vir reši nalogi. Poimenuj pomembno besedilo, ki ga prepoznaš v spodnjem dokumentu. Navedi dva elementa iz dokumenta, ki ju zdravniki še danes spoštujejo. 3 t/

Prisegam pri Apolonu, ozdravljalcu, pri Asklepiju, Higieji in Panakeji, za priče kličem vse bogove in vse boginje, da bom po svojih zmožnostih in svoji presoji izpolnjeval to prisego in obljubo. Učitelja, ki me je naučil zdravniške umetnosti, bom spoštoval enako kot svoje starše ... Predpise, nauke in vse ostalo znanje bom zaupal svojim sinovom, sinovom svojega učitelja ter učencem, ki so pisno zavezani in zapriseženi po zdravniškem zakonu, sicer pa nikomur drugemu. Zdravniška navodila bom po svojih zmožnostih in presoji dajal v korist bolnikom; vzdržal se bom navodil, ki bi jim škodovala in jim prizadejala kaj žalega. Nikomur ne bom dal smrtonosnega sredstva, četudi bi me prosil, in tega tudi ne bom svetoval; prav tako ženski ne bom dal splavila ... V katerokoli hišo bom vstopil, bom vstopil v korist bolnikov, brez slehernega hotenega krivičnega in pogubnega namena, zlasti pa brez telesnega poželenja po ženskah in moških, svobodnih in sužnjih. Kar bom med zdravljenjem videl ali slišal, tudi kar zadeva življenje ljudi in ni povezano z zdravljenjem, kar se ne sme nikoli razvedeti v javnosti, bom o tem molčal in to štel za skrivnost. (Čepon, R.. (2000). Medicinska terminologija. Ljubljana: DZS, str. 91.)

²

Viri slik pri nalogi 13:

a) <http://en.wikipedia.org/wiki/Parthenon> (dostop: 30. 8. 2014).

b) [http://en.wikipedia.org/wiki/Erechtheion#mediaviewer/File:%22Porch_of_the_Maidens%22_.....\(Caryatids\)_ \(3473087694\).jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/Erechtheion#mediaviewer/File:%22Porch_of_the_Maidens%22_.....(Caryatids)_ (3473087694).jpg) (dostop: 30. 8. 2014).

Navodila za vrednotenje

Od mestnih držav do prvih imperijev. Stari Grki

Suzana Rauter

1. naloga

Pri tej nalogi mora poimenovati štiri območja, dve poimenovanji sta za minimalno raven, še naslednji dve pa za temeljno raven.

Mikene, Kreta, Troja, Kikladi

2. naloga

Smiselna uporaba vseh petih slikic je ovrednotena s 5 t (delo z viri 4 + 1 t).

Prepoznavanje Kretske kulture je temeljna raven, njena predstavitev s pomočjo Minotavra, miroljubne, trgovsko usmerjene kulture, vloge žensk in pisave pa je na višji ravni.

3. naloga

Pravilna odgovora sta:

a) Kretsko kulturo imenujemo tudi minojska.

c) Kreto je odkopaval Arthur Evans.

Za vsak pravilni odgovor dobi eno točko.

4. naloga

Pravilna odgovora sta 1 = Jonci in 2 = Dorci.

Vsako pravilno poimenovanje dobi 1 t. Zemljevid bi naj bil dovolj velika pomoč, zato dijak pokaže minimalno znanje.

5. naloga

Pravilen odgovor je 12- 8. stol. pr. Kr.

Za minimalno znanje umestitve v čas dobi 1 t.

6. naloga

Za avtonomijo zadostuje notranja samouprava, elevterija ali zunanja politična neodvisnost in avtarkija kot gospodarska samozadostnost.

Pojasnilo vsakega pojma je na temeljni ravni. Za vsak pojem dobi 1 t.

7. naloga

Vse štiri ustrezne povezave 3 t, 3 pravilne 2 t, 2 pravilni 1 t. Naloga predstavlja minimalno znanje.

8. naloga

Odgovor na prvi dve vprašanji je na minimalni ravni, ustrezno vrisani dve območji pa na temeljni ravni. Če dve območji nista vrisani, ni točke.

9. naloga

Odgovor na prvi del vprašanja (demokracija) je na minimalni ravni.

Za utemeljeni odgovor, da so sodelovali samo svobodni, polnoletni moški državljanji, dobi 2 t, ki sta na višji ravni.

Za izbor kandidatov z žrebom pa še 1 t na temeljni ravni.

10. naloga

Gre samo za preverjanje razumevanja besedila, zato 1 t na minimalni ravni.

11. naloga

Za gospodarsko razliko (Sparta kmetijsko usmerjena, Atene pa v trgovino in obrt) 1 t.

Za poimenovanje atiško-delske pomorske zveze in poimenovanje peloponeške zveze 2 t.

Za pojasnilo posledic, povezanih z dolgoletnim vojskovanjem 1 t.

12. naloga

Pravilni odgovori:

B Olimpijske igre so potekale od leta 776 pr. Kr. v Olimpiji na Peloponezu.

C Zmagovalce so ob Zevsovem templju okronali z oljčnimi vejicami.

D Olimpijske igre so bile posvečene Zevsu, prve pa naj bi po legendi pripravil junak Herakles.

Za vsak pravilni odgovor dobi 1 t.

13. naloga

Pravilna odgovora sta Partenon (levo) in Erehtejon (desno).

Ker gre za prepoznavanje in pravilno poimenovanje, je to temeljno znanje.

14. naloga

Poimenovanje Hipokratove prisege in izbira dveh elementov iz besedila sta na minimalnem nivoju.

Lined writing area consisting of horizontal lines for text entry.